

**Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine**

ЗВІТ

**про результати відвідування
Новодністровського міського суду Чернівецької області**

06.11.2024

Чернівці, 2024

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 06.11.2024 групою НПМ здійснено відвідування Новодністровського міського суду Чернівецької області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Ісопенко Ірина Юльянівна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Чернівецькій області (керівник групи НПМ);

Пітей-Маляр Аліна Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Сидоренко Олександр Олегович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Лупу Аріна Віталіївна, представниця громадської організації (регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини);

Новодністровський міський суд знаходиться за адресою: мікрорайон Сонячний, 24, місто Новодністровськ, Дністровський район, Чернівецька область, 60236.

Керівництво суду:

Луців Олександра Володимирівна, голова суду;

Савчук Антоніна Петрівна, керівник апарату суду.

Під час проведення відвідування суду відзначено, що керівництво суду забезпечило безперешкодний доступ до всіх приміщень суду.

Суд розміщується у орендованій будівлі, а саме у багатоповерховому будинку на першому поверсі (фото 1). У будівлі суду облаштовано один основний (центральний) вхід/вихід. При вході розміщена кнопка виклику персоналу для маломобільних осіб.

Згідно з вимогами пунктів 8.3.3 та 8.4.2.3 Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), на вхідних дверях до суду розміщено контрастно забарвлені попереджувальні смуги та наявна табличка зі шрифтом Брайля.

У вестибюлі суду розміщується пост співробітників Служби судової охорони, що забезпечують пропускний режим та здійснюють реєстрацію

відвідувачів суду, громадський порядок і захист усіх учасників судового процесу. Наявна система відеонагляду та стаціонарний металодетектор арочного типу (фото 2).

У суді розміщено 2 зали судових засідань: зала для розгляду цивільних та адміністративних справ та зала судових засідань для розгляду кримінальних справ. Обидві зали знаходяться на першому поверсі. Під час візиту групою НПМ оглянуто залу судових засідань для розгляду кримінальних справ (фото 3).

У залі судових засідань для розгляду кримінальних справ розміщена кабіна для обвинувачених, підсудних (засуджених) із захисного скла та обладнано систему відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції (фото 4).

Згідно з вимогами пункту 11 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), вікна зали судового засідання для розгляду кримінальних справ заграбовані, що дозволяє забезпечити безпеку в суді.

У суді облаштоване найпростіше укриття, що відповідає Вимогам щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ № 579 та Кодексу цивільного захисту України від 09.07.2018.

Конвоювання підсудних (засуджених) до суду здійснює Національна гвардія України.

На час візиту обвинувачені, підсудні (засуджені) в суді не перебували, заявок суду на конвоювання таких осіб на день візиту не було.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 06.04.2021. За результатами попереднього відвідування НПМ встановлено порушення права на захист від катувань, жорстокого поводження, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання; на охорону здоров'я, медичну допомогу; на забезпечення безпеки в суді; а також порушення прав осіб з інвалідністю.

Слід зазначити, що недоліки та порушення, виявлені за результатами попереднього відвідування, не усунуті, надані рекомендації не виконані за винятком рекомендацій щодо надання доступу до питної води обвинуваченим, підсудним (засудженим), належного і вчасного технічного обслуговування вогнегасників та дотримання термінів придатності лікарських засобів у медичній аптечці в канцелярії суду.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. Установлено факт порушення вимог пункту 13 Інструкції, а саме: в приміщенні суду відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від конвойного автомобіля до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються відкритими для третіх осіб коридорами, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку. Коридор, по якому здійснюється конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених) не має кнопок звукової сигналізації (фото 5).

2. У порушення пунктів 6.5.1, 9.9 ДБН Суди в приміщенні суду відсутній спеціальний санвузол для обвинувачуваних, підсудних (засуджених).

3. Також у порушення вимог пункту 5.11 ДБН Суди та пункту 14 Інструкції в суді не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варти біля зовнішнього спеціального входу (фото 6).

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

4. Під час відвідування групою НППМ встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.1. ДБН Суди, а також пунктів 9, 10 Інструкції, згідно з якими у приміщенні суду не обладнано камери для обвинувачених (підсудних), засуджених осіб, а також приміщення для розміщення особового складу варти. Особи, які перебувають під вартою, тримаються у стаціонарному загородженні у залі судового засідання або в спеціальному автомобілі. Така практика не забезпечує роздільного тримання чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

5. У порушення вимог пунктів 5.3 та 6.1.2 ДБН Інклюзивність, вхід до суду обладнаний зовнішнім пандусом, проте його уклон не відповідає вимогам безбар'єрності.

6. У порушення вимог пункту 6.3.2 ДБН Інклюзивність, приміщення суду не обладнано внутрішніми пандусами, у зв'язку з чим маломобільні групи

населення, без сторонньої допомоги не можуть потрапити до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, санітарного вузла та інших приміщень суду.

7. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на кріслі колісному потрапити до санітарної кімнати (фото 7).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

8. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Чернівецькій області:

1. Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Новодністровському міському суду Чернівецької області:

1. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;

2. Забезпечити приміщення для розміщення особового складу варті;
3. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;
4. Забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних засуджених від камер до зали судових засідань для розгляду кримінальних та обладнати такий маршрут кнопками звукової сигналізації;
5. Вжити заходів щодо обладнання кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими);
6. Обладнати бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або (при неможливості обладнання боксу) огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу;

До звіту додаються: фотофіксація на 1 арк. в 1 прим.

Керівник групи НІМ

**Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з
прав людини у Чернівецькій області**

Ірина ІСОПЕНКО

Фотофіксація

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

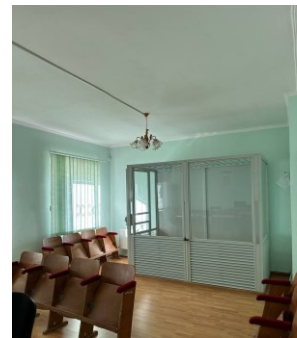

Фото 5

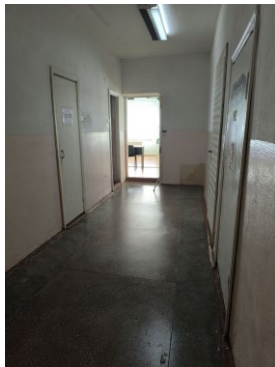

Фото 6

Фото 7

